

Załącznik do Uchwały Nr XII/69/2008
Rady Gminy Leśna Podlaska
z dnia 23 stycznia 2008 r.

Plan odnowy miejscowości Worgule

*w zakresie działania „Odnowa i rozwój wsi”
w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na
lata 2007-2013*

Leśna Podlaska, styczeń 2008 r.

WORGULE

Charakterystyka miejscowości.

I. Położenie wsi.

Sołectwo zlokalizowane jest w pd. – zach. części gminy Leśna Podlaska, oddalone od siedziby gminy w Leśnej Podlaskiej o 7 km, położone przy drodze powiatowej Biała Podlaska – Leśna Podlaska. Graniczy z gminami Biała Podlaska i Kornica. Usytuowane jest na wysokości 147 – 164 m n.p.m. Dominuje zabudowa zagrodowa zwarta, głównie murowana.

Użytkowanie ziemi: grunty orne 57,7 %, sady 0,4 %, użytki zielone 20,2 %, lasy 16 %, pozostałe 5,7 %. Dominują gleby IV klasy wytworzone z piasków gliniastych.

W sołectwie są trzy lasy: „Florię” (las mieszany z drzewostanem sosnowym), „Zagajnik” i „Mirski”.

II. Historia sołectwa.

W XV w. Worgule były własnością rodu Kiszaków, a od 1594 r. książąt Radziwiłłów, zaś od połowy XIX w. rodu Szeliskich. Do 1973 r. wież Worgule należała do Gromadzkiej Rady Narodowej w Sitniku, a później w Sławacinku Nowym. Wraz z nowym podziałem terytorialnym kraju w 1974 r. i utworzeniem Gminy Leśna Podlaska – weszła w jej skład.

III. Obecnie.

Obecnie Worgule liczą 368 mieszkańców i są jedną z 17 sołectw wchodzących w skład gminy Leśna Podlaska. Miejscowość posiada charakter typowo rolniczy. We wsi są dwa zakłady usługowe (kowalski i stolarski), sklep, świetlica wiejska i punkt biblioteczny. Worgule przynależą do parafii w Łukowcach, sąsiedniej miejscowości gminy Biała Podlaska.

Świetlica pełni głównie funkcję kulturalno – rekreacyjną. W jej budynku mieści się filia Gminnego Ośrodka Kultury w Leśnej Podlaskiej.

Działa tam znany w regionie folklorystyczny zespół śpiewaczy obrzędowych „**Worgulanki**”. Członkowie zespołu z pomocą mieszkańców wsi aktywnie włączają się w zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz unikalnych dla tego regionu tradycji wiejskich.

Organizowane są spotkania, imprezy okolicznościowe. Budynek wyposażony jest w podstawowy sprzęt niezbędny do funkcjonowania ośrodka kultury w sołectwie. Jednak gros elementów jest w bardzo złym stanie technicznym i wymaga modernizacji bądź wymiany.

Andrzejkowe spotkania z folklorem – „Worgulanki”.

Na terenie wsi znajdują się atrakcyjne tereny budowlane i rekreacyjne – działki pod zabudowę jednorodzinną, domki letniskowe, oraz działalność gospodarczą.

Dobrze rozbudowana jest infrastruktura – sieć wodociągowa, drogowa. We wsi nie ma placówek oświatowych. Dzieci dowożone są do szkół w Leśnej Podlaskiej.

IV. Inwentaryzacja zasobów

Rodzaj zasobu		Brak znaczenia	Znaczenie małe	Znaczenie średnie	Znaczenie duże
Środowisko przyrodnicze	Walory krajobrazu			X	
	Walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				X
	Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				X
	Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X
	Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)		X		
	Osobliwości przyrodnicze			X	
	Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)		X		
	Podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
	Gleby, kopaliny			X	
	Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe				
Środowisko kulturowe	Walory zagospodarowania przestrzennego				X
	Zabytki		X		
	Stale imprezy				X
Dziedzictwo religijne i	Miejsca, osoby i przedmioty kultu				X

historyczne									
	Święta, odpusty, pielgrzymki	X							
	Tradycje, obrzędy, gwara								X
	Legends, podania i fakty historyczne								X
	Ważne postacie historyczne						X		
Obiekty i tereny	Budynki i miejsca zabytkowe wymagające odnowy						X		
	Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)								X
	Place i miejsca publicznych spotkań								X
	Miejsca rekreacji i wypoczynku								X
Gospodarka, rolnictwo	Specyficzne produkty – uprawy polowe					X			
	Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe					X			
	Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne					X			
Sąsiedzi i przyjezdni	Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)					X			
	Przyjezdni stali i sezonowi					X			
Instytucje	Placówki opieki					X			

Sołectwo Worgule

	społecznej				
	Szkoły	X			
	Dom Kultury				X
Infrastruktura techniczna	Drogi powiatowe				X
	Ruch tranzytowy				X
	Sieć wodociągowa				X
	Sieć energetyczna				X
	Sieć telefoniczna – dostęp do Internetu				X
	Telefonia komórkowa				X
Ludzie, organizacje społeczne	Ochotnicza Straż Pożarna				X
	Koło Gospodyń Wiejskich/Klub Seniorów				X
	Stowarzyszenia				X (Zespół Worgulanki)
Możliwości pozyskiwania funduszy					X

V. Analiza SWOT miejscowości

Poprzez analizę SWOT zostały przedstawione mocne i słabe strony miejscowości Worgule oraz jej szanse i zagrożenia stwarzane przez otoczenie. Pozwala to na określenie obecnej sytuacji w Worgulach oraz przyszłych kierunków rozwoju tej miejscowości.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☞ korzystne położenie i przyjazne środowisko naturalne; ☞ atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe; ☞ wodociąg; ☞ sieć energetyczna; ☞ telefonia stacjonarna i komórkowa; ☞ brak uciążliwego przemysłu; ☞ długie tradycje rolnicze; ☞ tradycje folklorystyczne oraz zdobnictwa ludowego - tkactwo, koronkarstwo szczególnie wśród osób starszych; ☞ silne poczucie tożsamości kulturowej; ☞ aktywność i zaangażowanie mieszkańców w sprawy regionu; ☞ działalność filii GOK w świetlicy wiejskiej; ☞ działalność Zespołu Śpiewaczego „Worgulanki” ☞ estetyka budynków, gospodarstw; ☞ pracowitość mieszkańców Worgul; ☞ świetlica wiejska – budynek ogrzewany. 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ brak systemu segregacji i utylizacji odpadów; ☞ znikoma ilość przedsiębiorstw; ☞ utrzymująca się emigracja aktywnych i dobrze wykształconych ludzi do większych ośrodków miejskich; ☞ mała specjalizacja produkcji rolnej; ☞ niski poziom życia wśród mieszkańców; ☞ małe zaangażowanie osób młodych w kultywowanie tradycji i folkloru; ☞ brak bezpiecznego miejsca i podstawowego wyposażenia do pielęgnowania kultury ludowej (maszyny tkackie wymagają renowacji i doposażenia); ☞ bezrobocie; ☞ niski poziom wykształcenia; ☞ patologie społeczne; ☞ infrastruktura drogowa w złym stanie technicznym (droga powiatowa); ☞ brak placu zabaw; ☞ brak ścieżek rekreacyjno-

	<p>wypoczynkowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ brak dostępu do Internetu; ➤ świetlica – brak szczelnej stolarki.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój społeczno-ekonomiczny sołectwa; ➤ poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez modernizację drogi powiatowej; ➤ poprawa stanu środowiska poprzez włączenie sołectwa do gminnego systemu segregacji i utylizacji odpadów, w tym produkcji rolnej, ➤ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; ➤ możliwość lokalizacji infrastruktury wypoczynkowej; ➤ korzystne położenie geograficzne; ➤ czyste powietrze; ➤ fundusze unijne: rozwój rolnictwa, rzemiosła i przedsiębiorczości; ➤ dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa; ➤ aktywizacja większej grupy społecznej (szczególnie osób młodych) do działań na rzecz rozwoju osobistego i własnej miejscowości ➤ głębokie poczucie tożsamości kulturowej regionu; ➤ wykorzystanie aktywnych grup społecznych do rozwoju różnych form z zakresu kultury i tradycji; ➤ rozwój działalności pracowni tkackiej; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie środowiska wynikające z niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury kanalizacyjnej; ➤ ukryte wysokie bezrobocie w rolnictwie i ryzyko wykluczenia społecznego; ➤ brak rynków zbytu na produkty rolne; ➤ obniżenie standardu życia; ➤ zanik tożsamości kulturowej mieszkańców; ➤ małe inicjatywy ze strony społeczności (brak miejsca w którym bezpiecznie można się organizować i rozwijać twórczo); ➤ zanik tradycji regionalnych; ➤ mała atrakcyjność turystyczna; ➤ problemy socjalne; ➤ uzależnienia od używek (problem alkoholizmu); ➤ migracja młodych ludzi; ➤ zmienność prawa; ➤ niedostosowanie rolnictwa do wymogów UE;

<ul style="list-style-type: none">☛ kontynuacja folkloru obrzędowego i pokazy o co najmniej powiatowym zasięgu;☛ rozwój agroturystyki i zainteresowania wokół pokazów i szkoleń w pracowniach w świetlicy wiejskiej;☛ rozwój turystyki kwalifikowanej;☛ wzrost zainteresowania agroturystyką;☛ rozwój technologii informatycznej;☛ rozwój tożsamości lokalnej.	
---	--

VI. Planowane kierunki rozwoju sołectwa.

Ze względu na swoje położenie i brak przemysłu miejscowość Worgule jest przyjazna środowisku naturalnemu.

Przewiduje się, że w przyszłości Worgule dalej będą nastawione na rozwój rolnictwa. Nastąpią jednak pewne zmiany, które nieco odmienią dzisiejszy wygląd rolnictwa w tej miejscowości. Przede wszystkim zmaleje liczba gospodarstw rolnych, a równocześnie zwiększy się ich obszar. Ze względu na to, że teren gminy Leśna Podlaska, do której należy także wieś Worgule, jest interesujący turystycznie, być może część mieszkańców po odejściu z rolnictwa zacznie zajmować się obsługą ruchu turystycznego (punkty noclegowe, agroturystyka, szlaki piesze, rowerowe, konne).

Ogólne zubożenie mieszkańców skutkuje także coraz liczniejszą migracją. Szczególnie młodzi ludzie poszukują miejsc atrakcyjnych, nie tylko pod względem określonych warunków bytowych, ale również, w aspekcie jakości życia i tożsamości. Zapewnienie miejsca będącego swoistym mini-centrum kultury i tradycji jest inwestycją przyszłościową i konieczną dla poprawy jakości potencjału kapitału społecznego miejscowości Worgule.

Opis planowanych przedsięwzięć w sołectwie Worgule

W latach 2008-2015 planowanych jest szereg działań mających na celu poprawę życia mieszkańców wsi Worgule.

- I. Udział w programie gminnym z zakresu tworzenia systemu zbioru, segregacji odpadów komunalnych
- II. Modernizacja świetlicy wiejskiej
- III. Utworzenie pracowni tkackiej z elementami folkloru obrzędowego
- IV. Wyposażenie filii GOK w sprzęt niezbędny do prowadzenia działalności
- V. Zagospodarowanie i uporządkowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej – poprawa wizerunku centrum wsi
- VI. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków
- VII. Udział w programie informatyzacji gminy
- VIII. Organizacja szkoleń i kursów w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich – Program Integracji Społecznej
- IX. Poprawa stanu nawierzchni dróg
- X. Pozyskiwanie większej liczby członków do zespołu „Worgulanki”
- XI. Zaangażowanie młodzieży w organizowane przedsięwzięcia kulturalno-rekreacyjne w sołectwie
- XII. Pozyskiwanie wsparcia finansowego i środków pomocowych na rozwój wsi
- XIII. Poprawa stanu bazy turystycznej (agroturystyka i turystyka kwalifikowana – np. pokazy i warsztaty tkackie)

W roku 2008 planowana jest realizacja projektu z zakresu systemu zbioru, segregacji odpadów komunalnych. Projekt polegać będzie na działaniach informacyjnych dla mieszkańców całej gminy oraz zakupie pojemników do segregacji odpadów celem utworzenia jednolitego systemu zbioru odpadów i ich segregacji na terenie gminy. Sołectwo Worgule również będzie uczestniczyć w tym projekcie.

W roku 2009 planowana jest odnowa świetlicy wiejskiej w ramach projektu **„Utworzenie pracowni tkackiej z elementami folkloru obrzędowego w świetlicy wiejskiej Worgulach”**.

I. Modernizacja sali i pomieszczeń świetlicy wiejskiej

Polegać będzie na m.in.: wymianie okien (ok.10 szt.) , podłóg, grzejników, remoncie sanitariatów, odnowieniu sceny, pracach malarskich zewnętrznych i wewnętrznych, pracach elektrycznych, wymianie balustrady oraz instalacji kominka w pracowni tkackiej.

II. Wyposażenie pracowni tkackiej:

1. Stanowisko do przygotowania i farbowania surowców

- narzędzia typu kołowrotek, kądziel
- wanna do farbowania surowców
- drewniane skrzynki do przechowywania przędzy
- miejsce na farby i włókna surowe
- urządzenie do prasowania oraz stół drewniany do prasowania

2. Stanowisko do dekorowania tkanin

- krosna z osprzętem (krosno ręczne poziome dwunicielnicowe -3 lub 4, lub z mechanizmem wzornicowym. Rozpinki tkackie, czółenka tkackie, ubijak, iglica tkacka.
- plansze instruktażowe: nazewnictwo i klasyfikacja włókien, zasady przędzenia, przekroje i właściwości włókien, zasady konserwacji materiałów i gotowych wyrobów tkackich
- kolekcje próbek splotów tkackich (zasadnicze i pochodne)
- kolekcje włókien surowych, nieprzędzonych
- gablota, szafa, 12 krzeseł i 3 stoliki

3. Galeria wykonanych prac

- gablota
- zawieszki na ściany do wystawy prac tkackich (np. gobeliny)

Pracownia tkacka:

Świetlica wiejska w Worgulach posiada 2 stare krosna do wyrobów tkackich wraz z całym osprzętem i narzędziami typu kołowrotek etc., jednak pomieszczenia nie nadają się do pracy, a same krosna i pozostały sprzęt wymagają generalnego remontu i konserwacji, tak by w pełni służyły kobietom i były bezpieczne podczas użytkowania.

We wsi żyją jeszcze kobiety, które chcą przekazać młodemu pokoleniu tradycje projektowania i wyrobu kilimów, znają technikę wyrobu nici (uprawa, przędzenie, farbowanie etc.) wzorów charakterystycznych dla tego regionu, oraz techniki wyrobu kilimów (np. płochowe o lnianej osnowie i wełnianym wątku).

Z uwagi na duże zainteresowanie mieszkańców sołectwa Worgule i innych wsi z terenu gminy – Gminny Ośrodek Kultury w Leśnej Podlaskiej postanowił podjąć działania w kierunku utworzenia pracowni tkackiej.

Teatr obrzędowy:

Zespół Śpiewaczy „Worgulanki” kultywuje pieśni ludowe, obrzędy i tradycje regionu, z powodzeniem reprezentuje gminę na zewnątrz i bierze udział w różnego typu przeglądach i festiwalach o charakterze gminnym, regionalnym i wojewódzkim. Wieloletnie doświadczenie i obecność na scenie kultury ludowej Zespołu śpiewaczego Worgulanki, owocuje dziś sukcesami na ogólnopolskich przeglądach Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym czy też Teatrów Wiejskich i Obrzędów w Stoczku Łukowskim. Ponadto co roku organizuje Powiatowe Andrzejkowe Spotkania z Folklorem, w wieczór andrzejkowy.

„Worgulanki” istnieją już od 22 lat, w skład zespołu wchodzi grupa mieszkańców, głównie kobiet, która opowiada o dawnych, powoli wypieranych ze świadomości współczesnych mieszkańców powiatu bialskiego: tradycjach, zwyczajach, obrzędach.

Poza działalnością folklorystyczną zajmują się również obrzędem. Teatr obrzędowy ma za zadanie popularyzację dawnego stylu i sposobu życia na wsi. Takie działania teatralne w wiejskim środowisku spełniają ogromnie ważną funkcję. Pozwalają przetrwać dawnym tradycjom, pieśniom wielokrotnie już zapomnianym, przywoływanym z pamięci dzięki Zespołowi Śpiewaczemu "Worgulanki". Wszystko to łączy się z ogromną pracą grupy, która samodzielnie zbierała materiały do przedstawienia. Odszukać stare pieśni i wiernie wszystko odtworzyć, pamiętając

również dawną gwarę, nie jest łatwo. W tekście widowisk zawartych jest wiele informacji o wierzeniach związanych okresem zimowym i ich działalnością artystyczną w tym czasie, jak również pracą typu uprawy lnu czy innych produktów z których wytwarzane były przedmioty codziennego użytku lub zdobnicze. To wszystko czyni swoim zasięgiem swoisty zapis etnograficzny.

Modernizacja samej sali na świetlicy wraz z zapleczem bazowym i kuchennym jest niezbędna dla dalszego rozwoju placówki i społeczności wiejskiej.

Harmonogram i szacowany koszt w/w przedsięwzięcia:

- lata 2008-2009

- ok. 600 tys. złotych.

Wnioski:

Standard i jakość życia mieszkańców stale się podnosi, jednak nie dorównuje on standardom życia w większych aglomeracjach. Wpływ otoczenia jest pozytywny, co daje dużą szansę na jego poprawę. Wykorzystanie tradycji i naturalnych atutów wsi wpływa na rozwój życia kulturalnego i społecznego na terenie sołectwa Worgule.

Walka z marginalizacją i kultywowanie bogatej tożsamości mieszkańców to obszary pracy dla lokalnych liderów poprzez organizację życia społecznego, kulturalnego i rekreacyjnego.

Podstawowym celem planowanej inwestycji jest wyrównywanie szans i poprawa jakości potencjału miejscowości w dziedzinie kapitału intelektualnego i społecznego. Ważnym aspektem jest inwestycja w młode pokolenie, a więc umożliwienie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie dostępu do kultury, oferty zajęć pozaszkolnych i zwiększenie oferty kulturalnej w sołectwie, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa swoich przodków – ich kultury, tradycji, obrzędu i zwyczajów.

Planowana inwestycja jest próbą ocalenia od zapomnienia także ochrony i wykorzystania wiejskiego dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczo-krajobrazowych wsi. Dlatego też istotna jest modernizacja budynku i poprawa estetyki architektonicznej. Świetlica w roku 2004 została wyposażona w piec grzewczy, jednakże nie ma szczelnej stolarki okiennej i drzwiowej, ponadto niezbędna i konieczna jest modernizacja sanitariatów, wymiana podłóg i zakup sprzętu do pracowni tkackiej.